

Nederlandse Mededingingsautoriteit

BESLUIT

Nummer 2159-49

Betreft zaak: Zaak 2159 / Beta

Besluit van de directeur-generaal van de Nederlandse Mededingingsautoriteit op het bezwaar gericht tegen zijn besluit van 31 januari 2003, kenmerk 2159-19.B45.

I. HET VERLOOP VAN DE PROCEDURE

1. Op 18 oktober 2000 heeft de Belangenvereniging Tankstations (hierna: BETA) een klacht ingediend bij de directeur-generaal van de Nederlandse Mededingingsautoriteit (hierna: d-g NMa) over een mogelijke overtreding van artikelen 6 en 24 van de Mededingingswet (hierna: Mw) door Interpay Eurocard Nederland B.V. (hierna: Interpay).¹ De klacht betrof onder meer de hoogte van de provisiepercentages die Interpay² aan tankstationhouders in Nederland in rekening brengt voor betalingen met MasterCard creditcards.
2. Bij brief van 12 april 2001 heeft de d-g NMa de behandeling van deze klacht opgeschort in verband met de behandeling door de Europese Commissie (hierna: Commissie) van een ontheffingsverzoek van Visa International (hierna: Visa), omdat de d-g NMa de beschikking van de Commissie op dit ontheffingsverzoek van belang achtte voor de beoordeling van de klacht van BETA.
3. Bij besluit van 31 januari 2003 heeft de d-g NMa de klacht van BETA afgewezen (hierna: bestreden besluit).
4. Tegen het bestreden besluit heeft BETA bij brief van 13 maart 2003 bezwaar gemaakt.

---

¹ Interpay Eurocard Nederland B.V. is een 100% dochteronderneming van Interpay Nederland B.V.

² Sinds 1 juni 2004 is het bedrijfsonderdeel van Interpay dat zorg droeg voor de acceptatie en verwerking van betalingen met MasterCard creditcards verzelfstandigd en actief onder de naam PaySquare B.V. PaySquare B.V. is eveneens een 100% dochter van Interpay Nederland B.V. PaySquare verricht nu naast de afhandeling en verwerking van betalingen met MasterCard creditcards ook de afhandeling en verwerking van betalingen met creditcards van Visa en Maestro.

5. Op 12 december 2003 heeft ten kantore van de NMa een hoorzitting plaatsgevonden waar BETA en Interpay, beide vertegenwoordigd door hun gemachtigde, zijn gehoord.

II. DE KLACHT

6. De klacht van BETA bestaat, kort weergegeven, uit drie elementen.
7. Ten eerste stelt BETA dat Interpay misbruik maakt van haar economische machtspositie in de zin van artikel 24 Mw door de provisie tarieven die gelden voor tankstationhouders voor acceptatie van MasterCard creditcards niet te verlagen, terwijl door de verhoogde accijnzen en de daarmee gepaard gaande hogere brandstoffenprijzen de provisiebedragen die tankstationhouders aan Interpay dienen te betalen voor de acceptatie van creditcards zijn toegenomen. Provisie wordt namelijk berekend als percentage van het afgerekende bedrag.
8. Ten tweede stelt BETA dat tankstationhouders met Interpay niet kunnen onderhandelen over de hoogte van de provisie tarieven voor MasterCard creditcardacceptatie, omdat de onderhandelingen over de provisie tarieven al hebben plaatsgevonden tussen de oliemaatschappij en Interpay. Deze standaardovereenkomsten tussen Interpay en de oliemaatschappij met betrekking tot de voorwaarden van creditcardacceptatie zijn volgens BETA mededingingsbeperkend en in strijd met artikel 6 Mw.
9. Ten derde stelt BETA dat het tankstationhouders op grond van de algemene voorwaarden van Interpay niet wordt toegestaan aan klanten van tankstationhouders een vergoeding in rekening te brengen voor acceptatie van MasterCard creditcards (de zogenoemde non-discriminatie bepaling of NDR). BETA stelt dat de non-discriminatiebepaling in strijd is met artikel 6 Mw.

III. HET BESTREDEN BESLUIT

10. In het bestreden besluit overweegt de d-g NMa, kort weergegeven, het volgende.
11. Met betrekking tot de exclusieve overeenkomsten die Interpay zou afsluiten met de oliemaatschappijen heeft de NMa bij brief van 12 april 2001³ aangegeven dat onvoldoende aanleiding bestaat om te veronderstellen dat sprake is van horizontale overeenkomsten tussen oliemaatschappijen aangaande de voorwaarden voor creditcardacceptatie zoals die worden overeengekomen met Interpay, die binnen het toepassingsbereik van artikel 6 Mw vallen. Hierop heeft BETA aangegeven de klacht te willen beperken tot het vermeende misbruik door Interpay.

---

³ Document 2159/ 10.

12. Ten aanzien van de provisietafzetten heeft de d-g NMa in het bestreden besluit vastgesteld dat de gemiddelde transactiebedragen bij tankstations de afgelopen jaren onder meer zijn gestegen door accijnsverhogingen en hogere kale benzineprijzen. De daarmee gepaard gaande (absolute) kostenstijging van creditcardtransacties voor de tankstationhouder is echter niet aan te merken als een gedraging die misbruik oplevert, aangezien Interpay bij hogere transactiebedragen ook hogere kosten voor de rentevrije periode en betalingsgarantie zal maken. Over dergelijke kosten heeft de Commissie in het kader van een ontheffingsverzoek ex artikel 81, lid 3, EG terzake van de multilaterale afwikkelingsvergoeding (hierna: de MAV)⁴ voor grensoverschrijdend betalingsverkeer met Visa-creditcards geoordeeld dat deze onmisbaar zijn en mede op grond daarvan in aanmerking komen voor een ontheffing ex artikel 81, lid 3, EG (hierna: de Visa-beschikking).⁵ De d-g NMa merkt in het bestreden besluit tevens op dat ook de hoogte van de gemiddeld door tankstationhouders in Nederland betaalde provisie van 1,25% op zichzelf geen aanknopingspunt biedt om te veronderstellen dat dit tarief excessief hoog zou zijn aangezien het gemiddelde provisietafzet voor creditcardacceptatie in de detailhandel bijna 4% bedraagt. Gelet hierop heeft de d-g NMa de klacht afgewezen.

IV. DE GRONDEN VAN BEZWAAR

13. Tegen het bestreden besluit voert BETA, kort weergegeven en voor zover hier van belang, de volgende bezwaren aan.
14. Ten aanzien van het eerste element van de klacht (zie randnummer 7) stelt BETA dat de aanname dat de hoogte van het provisietafzet niet excessief is door te verwijzen naar de Visa-beschikking onjuist is. BETA stelt dat de Visa-beschikking niet van toepassing is omdat deze beschikking ziet op de MAV voor grensoverschrijdende betalingen verricht met creditcards van Visa. De klacht van BETA betreft met name het provisietafzet voor binnenlandse betalingen verricht met creditcards van MasterCard. Voorts stelt BETA dat voor Visa een belangrijke voorwaarde voor verkrijgen van een ontheffing voor de MAV was dat Visa volledige openheid in de tariefonderdelen van de MAV verschaft. Interpay daarentegen heeft nooit enig inzicht in de opbouw van haar provisietafzetten verschaft. Verder stelt BETA dat de redenering van de NMa onjuist is dat hogere transactiebedragen ook hogere kosten

---

⁴ De MAV (ook wel multilaterale interbancaire vergoeding of MIV geheten) is een interbancaire vergoeding die door de bank die de betalingsopdracht voor de winkelier aanneemt (de wervende bank) wordt betaald aan de bank die de kaart aan de consument heeft uitgegeven (de uitgevende bank). Naar het lijkt wordt de MAV in de meeste gevallen in de vorm van een provisietafzet door de wervende bank afgewenteld op de winkeliers.

⁵ Beschikking van de Europese Commissie van 24 juli 2002, *Visa International*, Pb EG 2002 L318/ 17.

voor de rentevrije periode en betalingsgarantie (kostenonderdelen van de MAV) met zich meebrengen, hetgeen de hogere provisie tarieven zou rechtvaardigen. BETA stelt dat volgens de Commissie de betalingsgarantie en de rentevrije financieringsperiode met name van belang zijn in het kader van grensoverschrijdende betalingen. Ook stelt BETA dat de NMa tekortschiet in haar motiveringsplicht door aan te nemen dat het provisie tarief van 1,25% voor tankstationhouders niet excessief is aangezien het gemiddelde provisie tarief voor creditcardbetalingen in de detailhandel gemiddeld 4% zou bedragen. Ten slotte stelt BETA dat doordat de NMa verzuimt nader onderzoek naar de verwerkingskosten van creditcardtransacties te doen, zij tekort schiet in haar toezichthoudende taak.

15. Ten aanzien van het tweede element van de klacht (zie randnummer 8) stelt BETA dat de NMa dit onderdeel ten onrechte heeft afgedaan met de mededeling dat BETA de klacht zou hebben beperkt tot het vermeende misbruik door Interpay. BETA is akkoord gegaan met het voorstel de relatie – voor zover relevant – tussen oliemaatschappijen onderling of tussen oliemaatschappij en tankstationhouders mee te nemen in het onderzoek naar de brandstoffenmarkt.⁶ Aangezien de NMa dit aspect niet heeft betrokken in het onderzoek naar de brandstoffenmarkt meent BETA dat dit onderdeel van de klacht overeind blijft. Voorts is de NMa niet inhoudelijk ingegaan op het feit dat Interpay alleen met de oliemaatschappijen onderhandelt over standaardovereenkomsten en niet met de tankstationhouders individueel of gezamenlijk. BETA stelt dat de NMa derhalve tekortschiet in haar motiveringsplicht.
16. Ten aanzien van het derde element van de klacht (zie randnummer 9) stelt BETA dat de NMa in haar besluit ten onrechte niet is teruggekomen op de klacht van BETA dat Interpay in haar algemene voorwaarden de zogenaamde non-discriminatiebepaling hanteert.

V. ZIENSWIJZE INTERPAY

17. Interpay heeft tijdens de hoorzitting haar zienswijze gegeven. Interpay meent onder meer dat zij niet beschikt over een machtspositie op de relevante markt. Indien de NMa zou concluderen dat Interpay beschikt over een machtspositie op de relevante markt, is er volgens Interpay geen sprake van misbruik omdat de provisie tarieven die zij voor acceptatie van MasterCard creditcards in rekening brengt niet excessief zijn.
18. Over de standaardovereenkomsten tussen Interpay en de afzonderlijke oliemaatschappijen stelt Interpay dat deze overeenkomsten onverlet laten dat de exploitanten van tankstations zelfstandig met Interpay kunnen onderhandelen over de provisie tarieven voor acceptatie van MasterCard creditcards. Over de toepassing van de non-discriminatiebepaling door Interpay

---

⁶ Zaak 2011 Onderzoek Motorbrandstoffensector.

stelt Interpay dat deze bepaling sinds oktober 2001 geen deel meer uitmaakt van de algemene voorwaarden van Interpay. Interpay heeft een kopie van deze algemene voorwaarden overgelegd. In beide gevallen is er geen sprake van een inbreuk op artikel 6, eerste lid, Mw.

VI. BEOORDELING VAN HET BEZWAAR

19. Over het eerste onderdeel van het bezwaar van BETA (zie randnummer 14), inhoudende dat Interpay misbruik maakt van haar machtspositie door het in rekening brengen van een excessief hoog provisie tarief, overweegt de d-g NMa het volgende.
20. Ten aanzien van de beoordeling van de hoogte van de provisie tarieven in het licht van artikel 24 Mw merkt de d-g NMa ten eerste op dat hij hieraan alleen toekomt indien Interpay op de betrokken markt een machtspositie inneemt. De d-g NMa is aan deze vraag in zijn primaire besluit niet toegekomen omdat hij op basis van initieel onderzoek oordeelde dat er onvoldoende aanwijzingen waren die duiden op excessief hoge provisie tarieven. Reeds om die reden achtte de d-g NMa een nader onderzoek niet gerechtvaardigd. De bezwaren van BETA kunnen de d-g NMa op dit punt niet tot een ander oordeel leiden.
21. BETA stelt in bezwaar dat de d-g NMa zijn oordeel over de provisie tarieven van Interpay niet had mogen baseren op de Visa-beschikking inzake de MAV van Visa voor grensoverschrijdend betalingsverkeer, omdat de klacht van BETA binnenlandse betalingen met MasterCard betreft. Wat daar verder ook van zij, de d-g NMa meent dat voorshands niet kan worden geoordeeld dat sprake is van excessief hoge provisie tarieven, aangezien van duidelijke aanwijzingen die duiden op excessief hoge provisie tarieven, geen sprake is. De volgende elementen dragen aan dit oordeel bij.
22. De door BETA aangevoerde stijging van de betaalde provisie bedragen in geld is uitsluitend het gevolg van hogere brandstofprijzen bij een gelijkblijvend provisie tarief (dat wordt berekend als percentage van de omzet), en kan dus niet aan Interpay worden tegengeworpen. Voorts was gebleken dat de provisie tarieven die in de detailhandel worden gehanteerd aanzienlijk hoger zijn dan de provisie tarieven die voor tankstationhouders gangbaar zijn. Uit onderzoek bleek dat de provisie tarieven in de detailhandel bijna 4% bedragen,⁷ terwijl BETA zich beklagt over een provisie tarief van 1,25%. Hieruit kan worden opgemaakt dat er geen aanwijzingen zijn die duiden op excessief hoge provisie tarieven. BETA heeft overigens niet onderbouwd dat het tegendeel het geval zou zijn.

---

⁷ Rapport van Hoofdbedrijfschap Detailhandel, "De kassa rinkelt niet voor niets", editie 1999.

23. Aan dit oordeel draagt voorts nog bij dat ter hoorzitting door Interpay hieromtrent is opgemerkt dat de reden voor het lagere tarief geldend voor de benzinesector is gelegen in het feit dat ten tijde van de introductie van de MasterCard creditcard bewust is gekozen voor een lager tarief teneinde de acceptatie op grote schaal van de MasterCard creditcard te bevorderen. Van de zijde van Interpay is verder opgemerkt dat de MAV in de benzinesector inmiddels is verhoogd, doch dat deze verhoging in het provisie tarief van Interpay niet aan tankstationhouders is doorberekend in het provisie tarief van Interpay.⁸
24. Overigens heeft BETA (ook niet in bezwaar) geen andere informatie aangeleverd waaruit zou blijken dat de hoogte van de provisie tarieven excessief is. Gezien het voorgaande is de d-g NMa van oordeel dat er geen aanwijzingen zijn dat sprake zou zijn van excessief hoge provisie tarieven van Interpay. De d-g NMa is met dat oordeel dan ook niet tekort geschoten in haar motiveringsplicht.
25. Over het standpunt van BETA dat Interpay geen inzicht verleent in de opbouw van haar tarieven terwijl dit in de Visa zaak een belangrijke voorwaarde voor de acceptatie van de MAV was, overweegt de d-g NMa dat inzicht in de opbouw van tarieven voor de Commissie geen voorwaarde vormde voor de verlening van een ontheffing in het kader van artikel 81, lid 3, EG.⁹ De in de Visa-beschikking opgenomen rapportageverplichting¹⁰ geldt slechts ten opzichte van de aan de Commissie te verstrekken informatie.
26. Over het standpunt van BETA, dat de NMa door geen nader onderzoek naar de mogelijke excessiviteit van de provisie tarieven te verrichten tekortschiet in haar toezichthoudende taak, overweegt de d-g NMa dat hij, aangezien hij op basis van het verrichte initiële onderzoek tot het oordeel kwam dat er geen aanwijzingen waren die duiden op excessieve tarieven, nader onderzoek niet nodig achtte (zie randnummer 21-22). De d-g NMa is daarmee niet tekort geschoten in zijn toezichthoudende taak.
27. Het eerste onderdeel van het bezwaar is derhalve ongegrond.
28. Over het tweede onderdeel van het bezwaar, inhoudende het standpunt van BETA dat de NMa niet is ingegaan op de klacht van de tankstationhouders dat de overeenkomsten tussen Interpay en de individuele oliemaatschappijen de tankstationhouders beperken in hun vrijheid te onderhandelen met Interpay (zie randnummer 15), overweegt de d-g NMa het volgende. Anders dan BETA meent is de d-g NMa in primo wel ingegaan op de

---

⁸ Document 2159/33, Verslag van de hoorzitting, p. 6.

⁹ Beschikking van de Europese Commissie van 24 juli 2002, *Visa International*, Pb EG 2002 L318/ 17, ov. 23.

¹⁰ Beschikking van de Europese Commissie van 24 juli 2002, *Visa International*, Pb EG 2002 nr. L318, artikel 2 lid 2.

standaardovereenkomsten tussen de individuele oliemaatschappijen en Interpay en heeft hij geoordeeld dat deze afzonderlijke overeenkomsten geen beperking van de mededinging inhouden, omdat Interpay op een andere markt actief is dan de oliemaatschappijen.¹¹ De d-g NMa is daarmee niet tekort geschoten in zijn motiveringsplicht. Overigens heeft Interpay tijdens de hoorzitting opgemerkt dat het tankstationhouders vrijstaat op individuele basis te onderhandelen met Interpay.¹²

29. Over het standpunt van BETA dat de NMa zou hebben toegezegd de relatie tussen de oliemaatschappijen onderling of tussen de oliemaatschappijen en tankstationhouders mee te nemen in het destijds lopende onderzoek naar de brandstoffenmarkt,¹³ overweegt de d-g NMa het volgende. Bij brief van 12 april 2001 heeft de d-g NMa aangegeven dat gelijklopende overeenkomsten tussen de oliemaatschappijen en tankstationhouders in samenhang met elkaar een cumulatief effect zouden kunnen hebben op de mededinging op de brandstoffenmarkt. In deze brief heeft de d-g NMa aangegeven dat, indien BETA zou beschikken over informatie die een onderbouwing kan geven op dit vermeende effect, deze informatie bij het lopende onderzoek naar de brandstoffenmarkt zou worden betrokken. BETA heeft opgemerkt dat zij zich erin kon vinden dat dit onderdeel van de klacht zou worden meegenomen in het kader van dit onderzoek naar de brandstoffenmarkt.¹⁴ De d-g NMa heeft echter nadien geen informatie van BETA terzake ontvangen en kan dus niet worden verweten dit onderdeel niet bij het onderzoek naar de brandstoffenmarkt te hebben betrokken. Het tweede onderdeel van het bezwaar is derhalve ongegrond.
30. Over het derde onderdeel van het bezwaar inzake de non-discriminatiebepaling overweegt de d-g NMa het volgende. Tijdens de hoorzitting is gebleken dat de non-discriminatiebepaling sinds oktober 2001 niet meer door Interpay in haar algemene voorwaarden wordt gehanteerd. Tijdens de hoorzitting heeft BETA dit niet weersproken. De d-g NMa overweegt dat datgene wat BETA beoogde met haar aanvankelijke klacht, namelijk het schrappen van de non-discriminatieregeling door Interpay, kennelijk is gerealiseerd. Het laatste onderdeel van het bezwaar wordt daarom niet ontvankelijk verklaard.

---

¹¹ Document 2159/ 10.

¹² Document 2159/ 33, verslag van de hoorzitting, p. 4.

¹³ Zie voetnoot 6.

¹⁴ Document 2159/ 11.

VII. BESLUIT

De directeur-generaal van de Nederlandse Mededingingsautoriteit verklaart het bezwaar van de Belangenvereniging Tankstations tegen zijn besluit van 31 januari 2003, kenmerk 2159/ 19.b45, ten aanzien van de eerste twee onderdelen van het bezwaar ongegrond en ten aanzien van het derde onderdeel niet ontvankelijk.

Datum: 20 december 2004

w.g. mr. P. Kalbfleisch
Directeur-generaal van de Nederlandse Mededingingsautoriteit

Tegen dit besluit kan degene, wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken, binnen zes weken na bekendmaking van dit besluit een beroepschrift indienen bij de arrondissementsrechtbank te Rotterdam, sector Bestuursrecht, Postbus 50951, 3007 BM, Rotterdam.